

การประเมินหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 โรงเรียนประถมศึกษารัฐในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ
จังหวัดสงขลา

The evaluation of Islamic studies according to the Basic Education Core
Curriculum B.E. 2551 for the primary school in special development zone,
Songkhla.

ประพันธ์ ประทีปเกาะ^{1*}, สุธาสินี บุญญาพิทักษ์² และนวลพรรณ วรรณสุธี³
Prapun Prateebkoa^{1*}, Suthasinee Boonyaphithak² and Nuanphan Wanasuthi³

¹ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน มหาวิทยาลัยทักษิณ

¹ Master of Education program in Educational Research and Evaluation, Thaksin University

^{2,3} อาจารย์ สาขาวิชาการประเมินผลและวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

^{2,3} Lecturer in Education program in Educational Research and Evaluation, of faculty Education,
Thaksin University.

* Corresponding author, E-mail: pun2511@windowslive.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนประถมศึกษารัฐในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัด
สงขลา โดยการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (System Approach Model) กับการมุ่งเน้น
ประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) เป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ประกอบด้วย
การประเมินด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ กลุ่มตัวอย่าง
ประกอบด้วย นักเรียนจำนวน 207 คน ครูผู้สอนจำนวน 90 คน กรรมการสถานศึกษาจำนวน 20 คน
ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 207 คน และผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
จำนวน 8 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 แบบประเมินความคิดเห็นของครู ฉบับที่ 2 แบบประเมินความคิดเห็นของ
ผู้บริหารโรงเรียน ฉบับที่ 3 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ฉบับที่ 4 แบบประเมินความคิดเห็น
ของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียน ฉบับที่ 5 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน
ฉบับที่ 6 แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพื้นฐาน ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน
(O-net) และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-net) ฉบับที่ 7 แบบบันทึกผล
ประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ฉบับที่ 8 แบบบันทึกผลประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัยป้อนเข้าของหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีผลการประเมินความเหมาะสมผ่านเกณฑ์ระดับมาก
ด้านกระบวนการดำเนินการของหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 มีผลการประเมินความเหมาะสมผ่านเกณฑ์ระดับมาก ด้านผลผลิตเกี่ยวกับผลการ
ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพื้นฐาน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ระดับดี ผลการประเมิน

การทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-net) ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลการประเมินการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-net) ผ่านเกณฑ์ระดับปานกลาง ผลประเมินสมรรถนะสำคัญของนักเรียน มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ระดับดีมาก ผลประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนผ่านเกณฑ์ระดับดีมาก ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนผ่านเกณฑ์ระดับดีมาก ด้านผลกระทบเกี่ยวกับผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียน มีผลการประเมินความพึงพอใจผ่านเกณฑ์ระดับดีมาก และผลที่เกิดกับความสันติสุขของชุมชน มีผลการประเมินความพึงพอใจผ่านเกณฑ์ระดับดีมาก

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดสงขลา

Abstract

This research aims to evaluate Islamic Studies curriculum according to The Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 of government primary school in Special development Zone of Songkhla. It is applied to use System Approach Model together with Impact Evaluation to guild the assessment in the whole curriculum. It consists of input, process, output and effect. The sample are 207 students , 90 teachers, 20 Education Committees, 207 parents and 10 school principals. There are 8 assessment tools that are the assessment of teacher's opinion, the assessment of school principal's opinion, the assessment of student satisfaction, the assessment of education committees and parents' opinion, The interview of school principals, basic course learning achievement report, the result of the Ordinary National Education Test (O-NET), and the result of the Islamic National Education Test (I-NET). The statistics used to analyze data are mean, standard deviation and content analysis.

The result of the suitability assessment found that the input of Islamic Curriculum according to Basic Education Cores Curriculum B.E. 2551 meets the criteria in high level, the process of Islamic Curriculum according to Basic Education Cores Curriculum B.E. 2551 meet the criteria in high level, the output about 8 basic courses learning achievement meets the criteria in good level, the result of the Ordinary National Education Test doesn't meet the criteria, the result of the Islamic National Education Test meets the criteria in medium level, the competencies of learners evaluation meets the criteria in high level, the Desired Characteristic evaluation meets the criteria in high level. Instructional satisfaction

meets the criteria in high level, the effect about the result of school revolution meets the criteria in high level, and the peace of society meets the criteria in high level.

Keywords: The evaluation of curriculum, Islamic Studies Curriculum according to the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551, Special development Zone of songkhla

บทนำ

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่มุ่งหวังให้ทุกคนอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้อย่างสันติ การศึกษาด้านศาสนาจึงเป็นสิ่งสำคัญและถือเป็นหน้าที่ของผู้นับถือศาสนาอิสลาม ทุกคนจะต้องเรียนรู้เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่สมบูรณ์ ซึ่งในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้เปิดโอกาสให้สถานศึกษาของรัฐสามารถจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาในระบบโรงเรียน 2 มิติ คือ มิติแรกเป็นการเรียนรู้เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต กำหนดให้ผู้เรียนที่นับถือศาสนาอิสลามได้เรียนรู้อิสลามศึกษาในสาระที่ 1 : ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มุ่งเน้นมาตรฐานผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณธรรมแห่งการเรียนรู้ มีความรู้และเข้าใจหลักการศรัทธา หลักปฏิบัติ และหลักคุณธรรม จริยธรรม เพื่อยึดถือเป็นระบบแห่งชีวิต สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง ส่วนมิติที่สองเป็นการเรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นการจัดการศึกษาด้านศาสนาอิสลามให้กับผู้เรียนควบคู่ไปพร้อมกับการเรียนวิชาสามัญทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีความพร้อม (ฟาฏินา วงศ์เลขา สืบค้นเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2556 จาก <http://www.oknation.net/blog/ised/2012/07/16/entry-2>) และการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดสงขลา ทุกโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการยังไม่มีมีการประเมินหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาสำหรับการจัดการเรียนการสอนในระดับโรงเรียนอย่างเป็นระบบ มีแบบแผน และระยะเวลาการใช้หลักสูตรสำหรับการจัดการเรียนการสอนติดต่อกัน 4 ปี การศึกษา ซึ่งเป็นระยะที่มีความเหมาะสมสำหรับการประเมินการใช้หลักสูตรเพื่อจะได้ข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพและใช้จัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนต่อไป ซึ่งผู้วิจัยจึงมีความสำคัญถึงการประเมินหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดสงขลา โดยการประเมินครั้งนี้ดำเนินการโดยการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (System Approach Model) กับการมุ่งเน้นประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) เป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. เพื่อประเมินปัจจัยป้อนเข้าของหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงานของหลักสูตรหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. เพื่อประเมินผลผลิตของหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
4. เพื่อประเมินผลกระทบของหลักสูตรเกี่ยวกับผลที่เกิดการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนและชุมชน หลังจากการดำเนินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

การจัดการศึกษาอิสลามแบบเข้มในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาของรัฐแบบเดิมไม่สนองต่อความต้องการของผู้ปกครอง ผู้นำศาสนา และชุมชนในพื้นที่ที่มีความแตกต่างของวิถีชีวิต ภาษา สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม หรืออัตลักษณ์ที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งความต้องการผู้ปกครอง ผู้นำศาสนาและชุมชน ในการจัดการศึกษาต้องจัดให้เกิดความสอดคล้องกับสภาพวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชนที่มีลักษณะเฉพาะทางสังคม ภาษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทางหน่วยงานของรัฐโดยกระทรวง ศึกษาธิการได้มีนโยบายในการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ โดยยึดหลักเชิงบูรณาการกับวิถีชีวิต ความต้องการของท้องถิ่น และประชาชนที่มีลักษณะเฉพาะโดยให้มีการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้มในโรงเรียนของรัฐในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสามารถสนองความต้องการของผู้ปกครอง ผู้นำศาสนา และชุมชนที่มีการเรียกร้องให้รัฐจัดการศึกษาในโรงเรียนของรัฐทุกระดับให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ โดยจัดการศึกษาตามหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักพัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ สืบค้นเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2556 จาก <http://www.ed-south.net/edsouth/?name=news&file=readnews&id=8>) ซึ่งหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นแนวทางการจัดการศึกษาด้านศาสนาอิสลามของสถานศึกษาของรัฐแต่ละแห่งที่กำหนดขึ้น โดยนำมาจัดการเรียนการสอนควบคู่กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เน้นอิสลามศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน(อิตีดออียะฮฺ) และระดับกลาง(มุตตะวัชชีฎฎะฮฺ) โดยการเพิ่มเวลาเรียนอิสลามศึกษาจากเวลาเรียนปกติไปอีก 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มี 8 สาระ ได้แก่ สาระอัล-กุรอาน สาระอัล-หะดีษ สาระอัล-อะกีดะฮฺ (หลักศรัทธา) สาระอัล-ฟิกฮฺ (ศาสนบัญญัติ) สาระอัต-ตารีค (ศาสนประวัติ) สาระอัล-อัคลาภ (จริยธรรม) สาระภาษาอาหรับและสาระภาษามลายู/ภาษาอาหรับเสริม และเน้นการปฏิบัติจริงในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 1-39) และในส่วนของการประเมินหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามแนวคิดการประเมินเชิงระบบตามทัศนะของ วิโรจน์ สารรัตน์ (ดุสิต วิพรรณธนะ. 2554 : 71 ; อ้างอิงจาก วิโรจน์ สารรัตน์. 2553) มีจุดมุ่งหมายเพื่อออกแบบการประเมินทั้ง CIPPI ในครั้งเดียวกันหรือพร้อม ๆ กัน (parallel) โดยมีสิ่ง “จะถูกประเมิน” เกิดขึ้นก่อนแล้ว มีการกระทำไปก่อนหน้านี้แล้ว อย่างน้อยก็ในช่วงเวลาหนึ่งที่เริ่มปรากฏผลออกมาให้เห็น อาจเป็น 1 ปี 2 ปี 3 ปี หรือมากกว่านี้ แล้วแต่ลักษณะของโครงการหรือสิ่งที่

จะถูกประเมินนั้นว่าเริ่มเกิดปรากฏการณ์ให้เห็นที่สามารถจะทำการประเมินได้แล้วหรือไม่ ซึ่งการประเมินเชิงระบบจะมีส่วนเกี่ยวข้องข้องในการประเมิน คือ การประเมินบริบท (context) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีข้อมูลมาตรวจสอบจุดมุ่งหมายหรือทิศทางของโครงการที่กำหนดไว้แต่เดิมนั้นว่ายังคงเหมาะสมอยู่หรือไม่ จุดมุ่งหมายและทิศทางของโครงการที่มีอยู่เดิมควรจะเปลี่ยนไปหรือไม่ การประเมินปัจจัยป้อนเข้า (input) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลมาตรวจสอบทรัพยากรที่กำหนดไว้แต่เดิมนั้นว่ายังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ มีสิ่งแทรกซ้อนใดเกิดขึ้นที่ ทำให้จะต้องปรับเปลี่ยนการใช้ทรัพยากรที่กำหนดไว้ เพิ่มขึ้นหรือลดลงหรือไม่ มีสิ่งแทรกซ้อนใดเกิดขึ้น การประเมินกระบวนการ (process) และการประเมินผลลัพธ์ (product) รวมทั้งผลกระทบ (impact) นั้นเป็นการประเมินถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจริง เพียงแต่ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นจริงนั้น บางเรื่องอาจจะเป็นการสอบถามหรือเก็บข้อมูลย้อนหลังเพราะผ่านช่วงระยะเวลาปฏิบัติในเรื่องนั้นๆ มาช่วงเวลาหนึ่งแล้ว

สำหรับการประเมินหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบหรือทฤษฎีระบบ (System Approach Model หรือ IPO+I Model) เป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ โดยรูปแบบการประเมินผลเชิงระบบดังกล่าว จะดำเนินการประเมินใน 4 ด้าน คือ การประเมินปัจจัยป้อนเข้า การประเมินกระบวนการ การประเมินผลผลิต และการประเมินผลกระทบ โดยสามารถประเมินข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรได้ครอบคลุมเนื่องจากการประเมินทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และผลกระทบ สามารถตัดสินคุณภาพและคุณค่าของหลักสูตรว่า สิ่งใดที่ดีที่ควรพัฒนาต่อไป หรือ สิ่งใดที่บกพร่องควรที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาให้หลักสูตรมีคุณภาพต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดสงขลา ที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 10 โรงเรียน จำนวน 1147 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดสงขลา ที่จัดการเรียนการสอนในหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 534 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบประเมินความคิดเห็นและความพึงพอใจ 4 ฉบับ แบบสัมภาษณ์ 1 ฉบับ และแบบบันทึกข้อมูลทางการเรียน 3 ฉบับ รวม 8 ฉบับ

3. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือจากมหาวิทยาลัยทักษิณ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนทุกโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดวันเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูลและการสัมภาษณ์ จัดเตรียม

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล จัดส่งเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนที่เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยจัดส่งด้วยตนเอง และดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรและเก็บเครื่องมือกลับคืนมายังผู้วิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการประมวลผลและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินปัจจัยป้อนเข้าของหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน สถานที่ สื่ออุปกรณ์ มีความพร้อมและความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D = 0.44) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน

2. ผลการประเมินกระบวนการดำเนินการของหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่า ทุกโรงเรียนดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมความพร้อมการจัดทำหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการควบคุมคุณภาพของหลักสูตรซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D = 0.55) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน

3. ผลการประเมินผลผลิตของหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีผลการประเมินดังนี้

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพื้นฐาน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียนทั้ง 10 โรงเรียน นักเรียนมีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.06$, S.D = 0.56) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน

3.2 ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-net) ของนักเรียนทั้ง 10 โรงเรียน ผลการทดสอบของนักเรียนมีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.06$, S.D = 0.51) ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

3.3 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-net) ของนักเรียนทั้ง 10 โรงเรียน ผลการทดสอบของนักเรียนมีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.34$, S.D = 0.61) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน

3.4 ผลประเมินสมรรถนะสำคัญในหลักสูตรฯ ของนักเรียนทั้ง 10 โรงเรียน นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมตามตัวชี้วัดของสมรรถนะสำคัญโดยมีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 2.78$, S.D = 0.34) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน

3.5 ผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในหลักสูตรฯ ของทั้ง 10 โรงเรียน นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมตามตัวชี้วัดของคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยมีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 2.58$, S.D = 0.32) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน

3.6 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของทั้ง 10 โรงเรียนมีความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D = 0.52) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน

4. ผลการประเมินผลกระทบเกี่ยวกับผลที่เกิดการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนและชุมชนหลังจากการดำเนินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีผลการประเมินดังนี้

4.1 ผลการประเมินผลที่เกิดกับคุณภาพการจัดการศึกษา พบว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาฯ คุณภาพผู้เรียน คุณภาพครู คุณภาพของโรงเรียน คุณภาพของผู้ปกครองและชุมชนทั้ง 10 โรงเรียนมีความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, $S.D = 0.48$) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.2 ผลการประเมินผลที่เกิดกับความสันติสุขของชุมชน พบว่า การส่งเสริมการศึกษา ศาสนา ภาษา ศิลปะ พหุวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและการเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านชุมชนในการร่วมสร้างสันติสุข ทั้ง 10 โรงเรียนมีความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, $S.D = 0.61$) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการประเมินปัจจัยป้อนเข้าของหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความเหมาะสมผ่านเกณฑ์ระดับมาก เนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนมีความตระหนักในการนำนโยบายของรัฐในการจัดการศึกษาเกี่ยวกับอิสลามศึกษามาใช้ให้เกิดความสอดคล้องและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น การสรรหาและการบรรจุครูผู้สอนหรือวิทยากรอิสลามศึกษาดำเนินการไปตามกฎหมาย กฎระเบียบของทางราชการและมีความโปร่งใสเกิดความยุติธรรมโดยให้ชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการสรรหา การจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาฯ ของครูผู้สอนในโรงเรียนตรงตามความต้องการของผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา และผู้นำศาสนาที่ไม่ต้องการให้บุตรหลานไปเรียนที่อื่นและการสนับสนุน ช่วยเหลือในด้านอาคารสถานที่ สื่อ ตำราเรียนและงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนของตนเองและนำความรู้ที่ได้รับจากผู้ปกครองมาเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ของตนเองด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของซูไบตะ นิยมเดชา (2551 : 102-108) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรอิสลามศึกษาภาคฟิรฎูฮ์ยูน ประจำมัธยมศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดิกา) จังหวัดสตูล พบว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า ความพร้อมและความเหมาะสมของครูผ่านเกณฑ์ ครูมีความพร้อม มีวุฒิความรู้ความสามารถ ความถนัดและเหมาะสมแต่ละสาระการเรียนรู้ ครูมีเจตคติที่ดีในการทำงานและประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

2. ผลการประเมินกระบวนการดำเนินการของหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความเหมาะสมผ่านเกณฑ์ระดับมาก เนื่องจากผู้เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาฯ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำศาสนาและผู้ปกครอง มีความตระหนักให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาทั้ง 7 ขั้นตอน และแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาฯ ที่ประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าเป็นคณะกรรมการในการควบคุมติดตาม กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรให้ไปสู่จุดหมายและตรงตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น และทางโรงเรียนมีระบบการบริหารหลักสูตรที่ชัดเจนและมีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของฮัจยะ มาลินี (2546 : 97-103) ได้ศึกษาและวิจัยเรื่อง การประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียน

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประกอบด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การประเมินผล การเรียน และการบริหารหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี

3. ผลการประเมินผลผลิตของหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีผลการประเมินดังนี้

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพื้นฐาน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียน 10 โรงเรียน มีผลการเรียนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ระดับดี เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรในโรงเรียน ทุกคนมีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สอดคล้อง เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล หน่วยงานต้นสังกัดและความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น ผู้บริหารโรงเรียนมีความตั้งใจในการนิเทศ กำกับการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง และครูมีความตั้งใจในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง รวมถึงความพร้อมและความตั้งใจของผู้ปกครองนักเรียนที่ส่งเสริมสนับสนุน และให้การช่วยเหลือในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยการดูแลเอาใจใส่ให้นักเรียนในการปกครอง และประสานความร่วมมือกับครู ตลอดจนโรงเรียนมีการดำเนินการจัดให้มีอาคารสถานที่ สื่อ อุปกรณ์และงบประมาณสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เพียงพอและเหมาะสม และการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนมีรูปแบบวิธีสอนที่หลากหลายและมีการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลทำให้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตรงเป้าหมายมีความสอดคล้องกับการวัดผลประเมินผลดำเนินการโดยครูผู้สอนเองตลอดหลักสูตร และนักเรียนยังตระหนักถึงผลประเมินต่อการสำเร็จการศึกษาและการศึกษาต่อของนักเรียนด้วย ทำให้นักเรียนมีความพร้อม ความตั้งใจและสนใจในการเรียนเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฮัจยะ มาลินี (2546 : 97-103) ได้ศึกษาและวิจัยเรื่อง การประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี คือ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนผ่านเกณฑ์ ที่กำหนด ร้อยละ 76.20

3.2 ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน(O-net) ของนักเรียน 10 โรงเรียน มีผลการเรียนเฉลี่ยไม่ผ่านเกณฑ์ เนื่องมาจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐานเป็นระบบการใช้แบบทดสอบจากส่วนกลางในการสอบวัดผลนักเรียนในพื้นที่ปกติและพื้นที่พิเศษที่มีบริบทในการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน เกณฑ์ในการตัดสินใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยพื้นฐานการทดสอบ ระดับชาติของทุกสังกัด และช่วงเวลาที่จัดสอบกับการจัดการเรียนการสอนขาดความสัมพันธ์กัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุเทพ สุดเอี่ยม (2553 : 144-149) ได้ศึกษาและประเมินหลักสูตรเรื่อง การประเมินหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดสงขลา พบว่า ด้านผลผลิตเป้าหมายที่ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถใน 8 สาระการเรียนรู้ ผลการประเมินยังไม่ผ่านเกณฑ์

3.3 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-net) ของนักเรียน 10 โรงเรียน มีผลการเรียนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ระดับปานกลาง เนื่องมาจาก หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน เนื้อหาสาระที่จัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน ของนักเรียน นักเรียนส่วนหนึ่งได้รับการสั่งสอนจากผู้ปกครองหรือจากการเรียนที่ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ซึ่งเป็นหลักการทางศาสนาเดียวกันโดยได้นำความรู้พื้นฐานมาประยุกต์ ใช้ในการเรียน นักเรียนมีความสนใจในการเรียนเนื่องจากตรงตามวิถีชีวิตของตนเอง โดยผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนอิสลาม มีความตั้งใจสำหรับการจัดการเรียนการสอนเพราะเป็นหลักสูตรที่โรงเรียนได้เข้าร่วมด้วยความสมัครใจ และเป็นความ

ต้องการของผู้นำศาสนา ชุมชนและท้องถิ่น ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดี มีสอดคล้องกับผลงานวิจัยของซูไบตะ นิยมเดชา (2551 : 102-108) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรอิสลามศึกษาภาคฟัรฎูอัยน ประจำมัสยิดศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) จังหวัดสตูล พบว่า องค์ประกอบด้านผลผลิต คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนของนักเรียน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 77.60

3.4 ผลประเมินสมรรถนะสำคัญในหลักสูตรฯ ของนักเรียน 10 โรงเรียนผลการเรียนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ระดับดีมาก เนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ปกครอง ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนทั้งสมรรถนะพื้นฐานและสมรรถนะด้านศาสนา โดยครูผู้สอน มีการจัดกิจกรรมที่สนองต่อการพัฒนานักเรียนที่ไม่น่าเบื่อและนักเรียนชอบ ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและวิทยากรอิสลามจะดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องการพัฒนาสมรรถนะสอดแทรกเข้าไปด้วย ส่วนการประเมินมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้นักเรียนเลือกไม่จำเจ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของบุตรสติ ตีเอียดย่อ (2554 : 128-133) ได้ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรของโรงเรียนแกนนำการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในจังหวัดปัตตานี พบว่า ผลการประเมินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มิติด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน มีผลการประเมินโดยภาพรวม อยู่ในระดับดี(สูง)และผ่านเกณฑ์

3.5 ผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในหลักสูตรฯ ของนักเรียน 10 โรงเรียน มีผลการเรียนผ่านเกณฑ์ระดับดีมาก เนื่องมาจากหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่ปรับปรุงมาจากหลักสูตรอิสลามศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2549 ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนไว้ในหลักสูตรที่ชัดเจน ครูผู้สอนได้จัดกิจกรรมสอดคล้องตามตัวชี้วัดและมีการประเมินผลได้ตรงตามตัวชี้วัดของแต่ละคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนยังตระหนักที่จะให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ดีตามหลักสูตรโดยดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของฮัจยะ มาลินี (2546 : 97-103) ได้ศึกษาและวิจัยเรื่องการประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล พบว่าองค์ประกอบด้านผลผลิต เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี

3.6 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษา ต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ระดับมาก เนื่องมาจากหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีเนื้อหาสาระทุกส่วนในตัวหลักสูตรตรงตามความต้องการของนักเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่นและผู้ปกครองนักเรียน ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน มีความรู้ตรงตามหลักสูตรและสามารถถ่ายทอดความรู้ทางศาสนาได้ตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาและท้องถิ่นทุกฝ่ายให้ การสนับสนุนในการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ ให้มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน การจัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่เพียงพอ เหมาะสมและตรงตามเนื้อหาที่จัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของบุตรสติ ตีเอียดย่อ (2554 : 128-133) ได้ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรของโรงเรียนแกนนำการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในจังหวัดปัตตานี พบว่า ผลการประเมินการใช้หลักสูตร

การศึกษาขั้นพื้นฐาน มิติด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และผ่านเกณฑ์

4. ผลการประเมินผลกระทบเกี่ยวกับผลที่เกิดการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนและชุมชนมีผลการประเมินดังนี้

4.1 ผลการประเมินผลที่เกิดกับคุณภาพการจัดการศึกษา มีความพึงพอใจผ่านเกณฑ์ระดับมาก เนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในหลักสูตรหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความหลากหลายมาใช้ในโรงเรียนตรงตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้นำศาสนาและชุมชน ทำให้ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนเป็นอย่างดี รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนมีความตั้งใจในการบริหารจัดการและจัดการเรียนการสอนในเกิดคุณภาพและมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน นักเรียนมีความตั้งใจในการเรียนและการเข้าร่วมกิจกรรม สอดคล้องกับผลงานวิจัยของอิมรอน ขวัญนาคิน (2554 : 102-108) ได้ศึกษาและวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2549 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1 ตามแนวคิดของแฮมมอนด์ (Hammond) พบว่า ผลการประเมินมิติพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เกี่ยวกับผลประเมิน ด้านเจตคติทางการเรียนอิสลามศึกษาด้านการปฏิบัติตนตามแนวทางอิสลามโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีและผ่านเกณฑ์

4.2 ผลการประเมินผลที่เกิดกับความสันติสุขของชุมชน มีความพึงพอใจผ่านเกณฑ์ระดับมาก เนื่องมาจากนักเรียนที่จบการศึกษาและกลับไปอยู่ในชุมชนมีความเข้าใจในหลักการและแนวปฏิบัติของศาสนาเป็นอย่างดีและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันในชุมชนและชุมชนมีความตระหนักและให้ความสำคัญกับเยาวชนทุกคน โดยเฉพาะเยาวชนที่ผ่านการเรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาในการร่วมทำกิจกรรมของชุมชน และการสร้างความสัมพันธ์ภายในชุมชน ระหว่างชุมชนโดยอาศัยความรู้และหลักปฏิบัติทางศาสนาจากการเรียนการสอนในโรงเรียนมีประยุกต์ใช้ในการสร้างสัมพันธ์กับชุมชนในทุกด้าน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ฮัจยะ มาลีนิ (2546 : 97-103) ได้ศึกษาและวิจัยเรื่องการประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล พบว่า ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-net ,I-net) โรงเรียนทุกโรงเรียนควรนำผลการทดสอบสอบมาวิเคราะห์ในแต่ละสาระตามตัวชี้วัดที่สอบจากข้อสอบกลางสำหรับใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับการทดสอบและครูควรวิเคราะห์ผู้เรียนแต่ละบุคคลตามความสามารถและควรจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงของแต่ละบุคคล

1.2 การจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ควรพิจารณาให้การสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอและเหมาะสม และโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่นในทุกขั้นตอนในกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูมีการจัดการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมที่หลากหลายตรงกับตัวชี้วัดของหลักสูตรและให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสนับสนุนสื่ออุปกรณ์ที่หลากหลายและเพียงพอกับความต้องการ มีการประเมินตามสภาพจริง

1.3 โรงเรียนและชุมชนต้องมีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอ และจัดกิจกรรมการเสริมสร้างสันติสุขที่หลากหลายให้กับเยาวชนหลังการจบการศึกษา อย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยประเมินหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดสงขลา เฉพาะสาระการเรียนรู้อิสลามศึกษา หรือสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

2.2 ควรวิจัยประเมินหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดสงขลา เฉพาะโรงเรียนนับถือศาสนาอิสลาม หรือโรงเรียนที่มีนักเรียนหลายศาสนาเรียนร่วมกัน

2.3 ควรวิจัยประเมินหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดสงขลา ในระดับกลางหรือระดับสูง

2.4 ควรศึกษาวิจัยแนวทางการบริหารจัดการที่ดีของโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้ในหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดสงขลา

เอกสารอ้างอิง

- ซูไบ๊ะ นิยมเดชา. (2551). *การประเมินหลักสูตรอิสลามศึกษาภาคฟัรฎูอัยนุ ประจำมัสยิดศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) จังหวัดสตูล*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ซูไลลาห์ เจ๊ะหลง. (2551). *การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์และการจัดการในอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ดุสิต วิพรรณะ. (2554). *การประเมินการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา สถาบันการพลศึกษาตามแนวทางการประเมินเชิงระบบและรวมพลัง*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุตรสดี ติเอี้ยดย่อ. (2554). *การประเมินหลักสูตรของโรงเรียนแกนนำการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ในจังหวัดปัตตานี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ฟาฏินา วงศ์เลขา. (20 พฤษภาคม 2556). *อิสลามศึกษาแบบเข้ม หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการและอัตลักษณ์ของชุมชน*. สืบค้นจาก <http://www.oknation.net/blog/ised/2012/07/16/entry-2>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *หลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม

สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักพัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้. (20 พฤษภาคม 2556).

การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มในจังหวัดชายแดนภาคใต้. สืบค้นจาก <http://www.ed-south.net/edsouth/index.php?name=news&file=readnews&id=18>.

สุเทพ สุดเอี่ยม. (2553). การประเมินหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

อิมรอม ขวัญควิน. (2554). การประเมินหลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2549 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1 ตามแนวคิดของแฮมมอนด์ (Hammond). วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

อัยยะ มาลินี. (2546). การประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.